

NEB
NEMZETI EMLÉKEZET BIZOTTSÁGA

BENKE LÁSZLÓ, DR.

1926. október 22. Szombathely – 2014. augusztus 10. Sopron

Négy polgárit végzett, közben egy szombathelyi vállalkozónál segédmunkásként, illetve a téglagyárban csillésként dolgozott. Ezt követően kereskedelmi iskolába iratkozott be, majd a Magyar Kommunista Párt javaslatára felvették rendőrség állományába. 1950-ben – már rendőrként – érettségizett a bonyhádi gimnáziumban, 1953-ban befejezte jogi tanulmányait a pécsi egyetemen. A belügyi tárca állományában rendőri büntetőbíróként teljesített szolgálatot.

A rendőri büntetőbíráskodás megszűntetése után 1953. október 1. és 1954. július 9. között Pécsen a járási, majd a megyei ügyészségen dolgozott nyomozóként. 1954. július 10.–november 22. között a Tapolcai Járási Ügyészségen, 1954. november 22.–1955. december 10. között a Mohácsi Járási Ügyészségen járási ügyészként folytatta működését. 1955. december 11-én a Debreceni Megyei Ügyészségen lett ügyész. 1956. január 16-ával állását felmondta, visszatért Pécsre, s 1956. február 9.–1957. február 10. között a Pécsi Városi Tanács Végrehajtó Bizottságánál volt jogügyi előadó.

1957. március 11-én a Soproni Járásbíróságra nevezték ki járásbírónak: március 22-én jelentkezett szolgálattételre, az esküt március 26-án tette le. 1960. március 17-től a Soproni Járásbíróság elnöke volt, egyúttal – 1958-tól – másodállásban a soproni egyetemen egyetemi adjunktusként oktatott is. A megyei bíróság elnöke, dr. Gyepes István 1962. január 2-i minősítő feljegyzése szerint a vezetés vonatkozásában „a megye legjobb járásbírósi elnöke”. 1965. május 16-án azonban „komoly magatartásbeli fogyatékok miatt” felmentették tiszttségéből. A Szombathelyi Ügyvédi Kamara egy 1973. január 24-én határozatából kiderül, hogy a Legfőbb Ügyészség Nyomozó Osztálya büntetőeljárást indított vele szemben, amelynek végén meghamisított börtönbeli beszélgetési engedélyek miatt figyelmeztetésben részesítette.

1965. május 17-én a Szolnoki Megyei Bíróságra, 1965. december 31-én a Székesfehérvári Megyei Bíróságra helyezték át bírónak. Szolnokon 1966. január 15-ével szűnt meg a beosztása, 1966. január 17-én jelentkezett Székesfehérvárra, munkaviszonyát azonban 1966. február 2-ával felmondta. A Rába- és Fertő-menti Termelőszövetkezetek Területi Szövetségének jogásza lett, majd fél éven belül innen is távozott. 1966-ban dr. Münnich Ferenc, volt kormányfő támogatását kérte állásügyben – sikertelenül –, akinek tudtára adta, hogy „a Győr-Sopron megyei ellenforradalmi ügyek túlnyomó részét mint népbírósi tanácselnök én tárgyaltam le, több mint egy évig jártam be ezért Sopronból Győrbe [...] ítéleteimet [...] kommunista meggyőződésem alapján hoztam meg”. 1967–1968-ban a soproni egyetemen tanított főállásban, 1968–1970 között pedig Budapesten a Fatelítő Vállalat jogtanácsosa volt.

1970. decemberben a Budapesti Ügyvédi Kamara (BÜK) felvette soraiba, 1971. január 2-től a 2. sz. Ügyvédi Munkaközösség tagja lett. 1972. február 28-án ismételt szorgalmazta a legfőbb ügyésznél, hogy nevezze ki ügyésznek Szombathelyre a Vas Megyei Főügyészséghez. Szóbeli meghallgatásakor március 15-én „az ellenforradalmi ügyek tárgyalása során szerzett érdemeire” hivatkozott, és „politikailag a legmegbízhatóbb emberek közé” sorolta magát, de célját nem érte el. Hamarosan újabb ügyvédi kamarákat keresett meg áthelyezési kérelmével, de sem csornai, sem a szombathelyi ügyvédi kamara nem fogadta be. 1973. augusztus 31-ével a BÜK törölte névjegyzékéből. 1978. február 22-én a BÜK elnöke és főtítkára arról tájékoztatta a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsát, hogy kérésükre, hogy Benke jogtanácsosként alkalmazható-e a salomvári és zalalövői mezőgazdasági termelőszövetkezeteknél, pozitív választ nem adhatnak.

A kádári megtorlás során folytatott ítélkezéséről dr. Gyepes is írt minősítő feljegyzésben 1959. február 28-án. Szerinte „amióta a soproni bíróságon dolgozik, munkájából, magatartásából megítélve politikailag feltétlen megbízható, kommunista meggyőződésű ember. Részt vett az ellenforradalom utáni politikai ügyek letárgyalásában, népbírói tanácsot is vezetett, munkája e vonatkozásban elismerést érdemel. Mint soproni járásbírói vezető nem tartozott volna feladatkörébe az ilyen ügyek tárgyalása, ő azonban önként vállalta ezt a munkát.”

1958. május 3-án a győri és tatabányai felkelők ellen folytatott eljárásban az általa vezetett népbírói tanács halálra ítélte Török Istvánt, akit – miután dr. Mecsér József tanácsa másodfokon 1958. november 25-én helyben hagyta az elmarasztalást – 1958. december 2-án Győrött kivégezték.

KITÜNTETÉSEI

48-as Díszérem (1948)

Közbiztonsági Érdemérem bronz fokozata

Miniszteri dicséret

FORRÁSOK, IRODALOM

Országos Bírósági Hivatal – Az igazságügyi szervezetből kivált dolgozók nyilvántartókönyvében rögzített iktatószámok: B/94 és B/122 (irat nincs).

Legfőbb Ügyészség Irattára I/125.

Székesfehérvári Törvényszék Irattára 1966. El. B/B. 2.

Budapesti Ügyvédi Kamara Irattára 10380.

1956 kézikönyve. III. Megtorlás és emlékezés. A kézikönyv főszerkesztője Hegedűs B. András, a kötetet szerkesztette Kende Péter. 1956-os Intézet, Budapest, 1996. 141., 257.

Zinner Tibor: Utak és tévutak a XX. századi magyar felsőbbbíráskodás káderpolitikájában '56 után. In *A Kúria és elnökei III.* A kötetet szerkesztette Bódiné dr. Beliznai Kinga. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2015.